

Statsforvalteren i Innlandet
Postboks 987
2604 Lillehammer

Deres ref:
Vår ref: 2024/49680
Dato: 30.04.2024
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

SVAR TIL HØRING - KOMMUNEPLANENS AREALDEL 2024-2036, FREMNING AV INNSIGELSE

Mattilsynet viser til høring av Kommuneplanens Arealdel for Øystre Slidre kommune 2024 – 2036.

Mattilsynet er statlig sektormyndighet for områdene planter, fisk, dyr, mat og drikkevann. Som høringsinstans til arealplaner har Mattilsynet i oppgave å bidra til at arealplanen ivaretar nasjonale og regionale interesser innenfor disse områdene.

Saksopplysning:

Kommuneplanen er kommunen sitt overordna plan- og styringsdokument. Planen er det viktigste verktøyet for helhetlig og langsiktig planlegging. Den skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål og oppgaver.

Kommuneplanens arealdel viderefører og iverksetter kommuneplanens samfunnsdel.

Den viser en klar sammenheng mellom ønsket samfunnsutvikling og kommunens bruk av sitt areal.

Den skal gi langsiktige og klare rammer for hvilke nye tiltak og arealbruk som kan tillates.

Mattilsynets rolle i denne sammenheng er å være statens forlengede arm inn i kommunens arbeid med den kommuneplanens arealdel med tanke på våre sektorområder.

Innsigelse:

Som sektormyndighet kan Mattilsynet fremme innsigelser ved mangler i kommunale arealplaner. I henhold til plan- og bygningsloven § 5-4. Myndighet til å fremme innsigelse til planforslag, fremmer vi innsigelse til kommuneplanens arealdel.

For å beskytte folks helse, jf. drikkevannsforskriften §1, er det viktig at det planlegges for sikker levering av helsemessig trygt og nok drikkevann, jf. drikkevannsforskriften §9, leveringssikkerhet. Mattilsynet kan fremme innsigelse når løsninger for drikkevann ikke er tilstrekkelig utredet i planarbeidet. Vi viser til plan- og bygningsloven §3-1 bokstav i), som sier at planer skal legge til rette for helhetlig forvaltning av vannets kretsløp, med nødvendig infrastruktur. Det er viktig at planlegging omfatter nødvendig infrastruktur, slik som ledninger for vann og avløp, systemer for håndtering av overvann og andre elementer som skal ivaretas på planleggingsstadiet.

Det følger av drikkevannsforskriften § 26 at kommunen i samsvar med folkehelseloven kapittel 2

skal ta drikkevannshensyn når den utarbeider arealdelen av kommuneplanen og reguleringsplaner, samt når den gir tillatelser etter relevant regelverk.

I henhold til denne bestemmelsen i drikkevannsforskriften skal kommunen også i samarbeid med vannverkseieren vurdere behovet for restriksjoner for å beskytte råvannskilder og vanntilsigsområder. Dette gjelder også i forbindelse med planarbeid etter plan- og bygningsloven jf. drikkevannsforskriften § 26.

Mattilsynet kan ikke ut fra sakens dokumenter se at Øystre Slidre har ivaretatt drikkevannshensyn i tilstrekkelig grad.

Nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging 2023 -2027 sier at sikring av drikkevannskilder og areal til infrastruktur for vannforsyning og avløp, er en viktig del av kommunale planer. Vi har derfor vurdert at det er grunnlag for innsigelsen for kunne å ivareta viktige regionale interesser og interesser av stor samfunnsmessig betydning. I dette tilfellet gjelder dette sikring av drikkevannskilder.

Vi har vurdert om det ville være nok å komme med faglige råd/anbefalinger.

Etablering av sikringssoner for overflatevannkilder er en omfattende prosess. Ut fra NVE kart ser vi at nedbørsfeltet til flere av de drikkevannskildene som er nevnt dekker store areal. Et sånt arbeid vil kunne ta lang tid og krever involvering av flere parter som grunneiere og andre interessenter. Det kan også være behov for innløsning av rettigheter.

Viktigheten av å få på plass korrekte sikringssoner med hensiktsmessige bestemmelser, og omfanget dette arbeidet vil ha, tilsier at det ikke er nok å bare komme med faglige råd/innspill.

For å løse innsigelsen se Mattilsynets kommentarer/Innspill.

Mattilsynets kommentar.

Generelt:

Vi syns det er positivt at kommunen tilbakefører områder som er avsatt til fritidsbebyggelse, hvor det ikke er startet opp utbygging, tilbake til LNF. Vi syns også det er positivt at kommunen ønsker å optimalisere bruken av allerede utbygde områder ved fortetting og utvidelse av eksisterende områder.

Drikkevann:

Vi syns det er bra at kommunen viderefører Kommunedelplan for vassmiljø-vassforsyning-avløp 2018-2028 (VVA plan) inn i kommuneplanens arealdel.

Vi syns det er positivt at kommunen i sin planbeskrivelse sier at de ønsker å videreføre infrastrukturen for vann og avløp slik at risikoen for forurensing fra spredd fritidsbebyggelse blir redusert.

Vi er mer skeptisk til at kommunen ønsker å legge til rette for spredd boligbygging i hele kommunen. Under 3.1.7.5 Spredd boligbygging i LNFR område finner vi ingen krav som omtaler drikkevann. Vi minner om plan og bygningslovens §§ 27-1. Skal den etterleves så skal det dokumenteres tilgang til nok vann og godt vann før opprettelse eller endring av eiendom som skal tas i bruk til opphold for mennesker eller dyr. Rent praktisk betyr det at vannkilden må ha blitt identifisert og vannmengde/vannkvalitet verifisert. Det samme gjelder for fritidsboliger.

Overvann og flomveier er omtalt under 1.3. i planbestemmelser Der ønsker vi lagt inn følgende: «Infiltrasjonsanlegg for overvann skal anlegges slik at de ikke forurenser grunnvannsbrønner for drikkevann.»

Drikkevann er omtalt under 1.4 i planbestemmelser. Der står det at i områder hvor det er bygd ut kommunalt vann og avløp, er det krav om tilkobling. Det står videre at det i utgangspunktet skal benyttes fellesløsninger for vann og avløp der det ikke er offentlig VA nett.

Vi ønsker en tydeligere presisering av dette kravet. Vi forslår følgende formulering:
«I områder uten offentlig vann og avløp, skal det etableres fellesløsninger. Unntaksvis kan det aksepteres andre løsninger etter vurdering.»

Videre ønsker vi at følgende setning legges til under 1.4.

«Ved tiltak nær drikkevannskilde som ikke har hensynssone (private enkeltvannsforsyninger) skal det tidlig i planfase avklares om det kreves avbøtende tiltak eller plangrep for å hindre forurensning av drikkevannet.»

Under 10.1 er sikringssoner omtalt. Der fremgår det at for Olevatn, Sørre Vindin og Mellsenn er etablert en 100 meters sone rundt disse og bekker/elver som har direkte innløp i disse. I denne sonen er det forbudt med tiltak som kan forurense drikkevann.

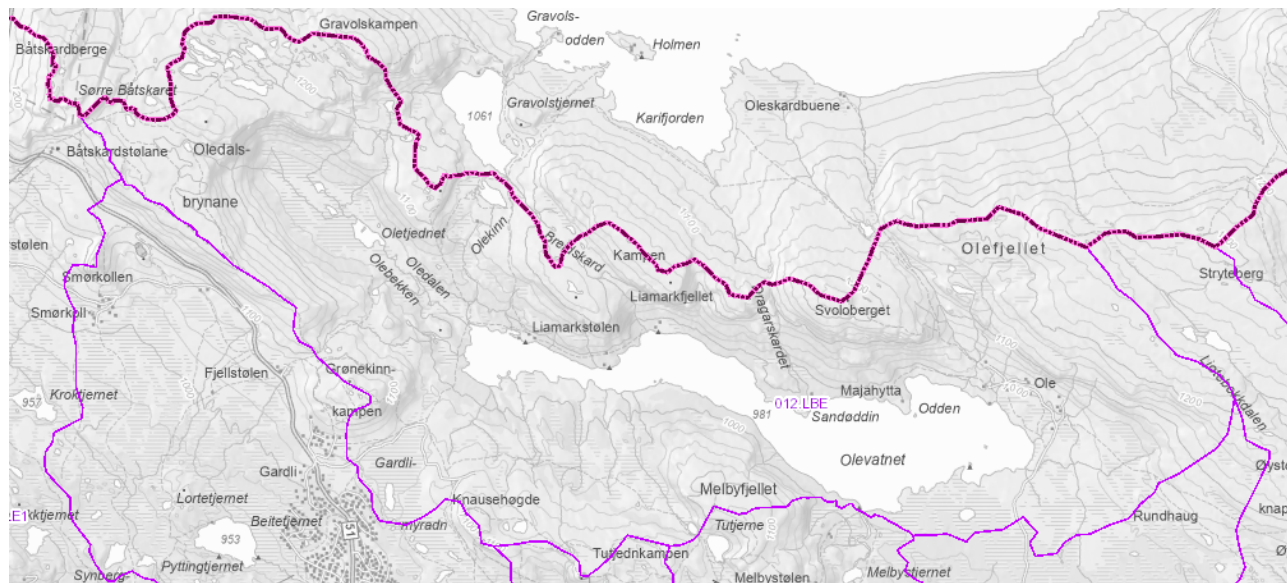
For vannene Yddin og Sørre Vindin samt elva Yddeåne som går mellom dem er det byggegrense på 100 meter. For alle andre vassdrag er det aktuell faresone som gir minimum byggegrense mot vassdraget.

Det er oppgitt 13 forskjellige forbudte aktiviteter og unntak fra disse for over nevnte soner:

Innsigelsesgrunnlag drikkevann:

Vi finner beskyttelsesnivået for overflatevannkilder for svakt. For overflatevannkilder må det gjennomføres en farevurdering for hele nedslagsfeltet. Det må på basis av denne etableres relevante, og konkrete bestemmelser om tiltak og aktiviteter som ikke tillates.

Som eksempel er det under lagt inn kart med nedbørsfelt for Olevatn. Kartet viser tydelig at et beskyttelsesnivå på 100 meter fra vannkant gir utilstrekkelig beskyttelse.

For andre vassdrag er det nevnt at det er aktuell faresone som er byggegrense. Vi går da ut fra at det er NVE som flomsone det henvises til.

Vi vil presisere at for elver og vann som brukes som drikkevannskilde skal det gjennomføres en farekartlegging og etableres bestemmelser på basis av denne. Vassdrag som ikke benyttes som vannkilde hører ikke hjemme under punkt 10.1. i planbestemmelsene.

For å løse innsigelsen må planen inneholde konkrete bestemmelser om tiltak og aktiviteter som ikke tillates i nedbørsfeltet til overflatevannkilder, bestemmelsene skal være basert på vannverkets farekartlegging og risikovurdering knyttet jf. pbl. § 11-8 tredje ledd, bokstav a, jf. § 1-6 første ledd og drikkevannsforskriften §§ 6 og 12.

Vi antar at det er ønskelig at den kommunale arealplanen ferdigstilles. Vi kan derfor akseptere at det lages reguleringsplaner for de enkelte drikkevannskildene med tilknyttede planbestemmelser i etterkant.

Under punkt 10.2 område for grunnvannsforsyning er det oppgitt at dette kun gjelder for Sandtangen ved Volbufjorden. Det er videre oppgitt at områdeavgrensinga er basert på NGU sin grunnvannsdatabase (GRANADA). Det er videre oppgitt at det i dette området ikke kan skje arbeid eller tiltak som kan skape problemer for fremtidig utnyttelse av grunnvannsforekomsten. Ut fra Kommunedelplan for vassmiljø 7.7 leser vi at denne grunnvannsforekomsten ikke er tatt i bruk. Vi vil påpeke at NGU sin grunnvannsdatabase (GRANADA) ikke kan benyttes til avgrensing av infiltrasjonsområde for grunnvannsforekomster. Den viser kun plassering av brønnpunkt og brønndata. Områdeavgrensing og etablering av hensynsoner for grunnvannsforekomster må gjøres på basis av hydrogeologiske undersøkelser.

Dyrehelse/dyrevelferd:

Dyrevelferdsloven gjelder både for ville og tamme dyr, og omfatter alle forhold som påvirker velferd hos eller respekt for pattedyr, fugler, krypdyr, amfibier, fisk, tifotkrepser, blekksprut og honningbier.

Det er uheldig at det ikke noe sted i planbeskrivelsen finner omtale av dyrehelse/dyrevelferd og virkningen som arealbruk osv har på den.

Det er viktig å planlegge utbyggingsområder og bruk av utmark med stier, skiløyper m.m. slik at det blir områder hvor menneskelig ferdsel og påvirkning blir lav. Det er også viktig at dyretrekk blir tatt hensyn til i den kommuneplanens arealdel.

Vi ser også at flere plangrep som byggrensing mot fjell og omregulering til LNFR område er gunstig for dyrehelse/dyrevelferd, selv om de ikke primært er etablert for det hensynet.

Plantehelse:

4.1.9 massehåndtering omtaler håndtering og flytting av masser. Den sier at overskuddsmasser som inneholder fremmede arter skal leveres til godkjent deponi, eller deponeres på stedet. Den sier også at alle tilkjørte masser skal være naturlige og rene. Vi er ikke sikker på hva som menes med begrepet «rene». Det er blant annet ikke nevnt risiko tilknyttet planteskadegjørere. Vi ønsker derfor at ta det tas inn en formulering under kapittelet som sier at tiltakshaver før oppstart av anleggsarbeid, for å få skaffe seg informasjon om status for ulike skadegjørere, inkl. floghavre, hvilke vilkår som gjelder og hvilke tiltak som må iverksettes for planområdet.

Fiskevelferd/fiskehelse:

Vi finner ikke noe som går konkret på sikring av fiskevelferd/fiskehelse og andre akvatiske dyr i planbestemmelsene. Vi finner spor av det under andre bestemmelser som under 4.1.9 hvor det er nevnt at det ved tiltak nært vassdrag skal legges vekt på å unngå avrenning av partikler.

Mattilsynet peker på at det er særlig aktsomhetsplikt med tanke på å forebygge og forhindre risiko for spredning av smittsomme sykdommer på dyr, herunder akvatiske dyr.

Vi forventer derfor at der det er relevant lages bestemmelser som vil forebygge overføring av kjent og ukjent smitte, mellom vassdrag og omkringliggende områder. Det må stilles krav til entreprenører og annen relevant virksomhet om vask og desinfeksjon av anleggsmaskiner og annet utstyr før det kan benyttes i og nært vassdrag.

Bestemmelsene må også inneholde krav om at Mattilsynet skal kontaktes når det skal gjennomføres endringer i vassdrag som rivning av dammer, etablering av dammer, etablering av fisketrappene m.m., samt anleggsvirksomhet som berører vassdrag.

Med hilsen

Christl Kvam
Regiondirektør

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Kopi til

Øystre Slidre

Bygdinvegen 1989

2940

HEGGENES